

ПОЛИЦИЈА

БРОЈ 4

15 НОВЕМБАР 1910 ГОД.

ГОДИНА 1

Излази сваког 1 и 15 у месецу

Стан уредништва: Карађорђева 69.

Цена му је до краја године 2 дин.

Власник и одговорни уредник:
Васа Лазаревић

С т е ч а ј

Има врло велики број питања, која на први поглед изгледају ситна и проста, а у ствари имају много дубљи значај и по природи својој су врло компликована. Важнија и крупна питања увек су потискивала и потискују питања, која на први поглед изгледају ситна и безначајна. Међутим баш та ситна питања задају и публици и властима много тешкоћа и непријатности, баш због тога, што су нерегулисана и у примени својој наилазе на разна тумачења.

Наш лист, који није покренут у циљу спекулације, ставио је себи у задатак, да и та, тако рећи напуштена питања, истакне, укаже њихову вредност и значај и потражи начина за што простије и рационалније решење. У том циљу наш ће лист расписивати стечаје за најправилнија решења тих питања и према својим скромним приходима труд награђивати.

За сад истичемо ова два питања и расписујемо стечај за њихово најбоље решење :

1.

Како и на којој основици треба регулисати однос слугу и газда и какве измене треба учинити у правилима о односу слугу и газда, да би се једном учинио крај хаосу и несрећности, који су у том питању достигли врхунац?

2.

Ћад и у којим случајевима сме и треба жандарм, да и без наредбе прешпослављених приведе полицији извесно лице, а кад треба само да прибележи његово име и сшан?

При одговору треба дотаћи и случајеве кад неко страно лице затражи од жандарма да друго какво лице приведе полицији.

Који од читалаца листа буде дао најбољи одговор на *прво* питање добиће на име *награде 40 динара*.

На *друго* питање имају права да пошаљу одговоре *само жандарми* (подофицири и редови), па и они који нису претплатници листа. Најбољи одговор биће награђен са *20 динара*.

Рок за одговоре на прво питање је *15. децембар* а за друго *5. децембар* тек. год.

Награђени одговори и за прво и за друго питање објавиће се у листу, а евентуално могу да се објаве и други правилни и добри одговори.

Дужина одговора оставља се оцени читалаца.

Ми ћемо умолити једног од господe Инспектора Министарства, госп. Управника вароши и још кога стручњака, да оцене одговоре на прво питање, а за друго, поред г. Управника још и Команданта жандармерије, како би оцена била што правилнија.

Очекујемо, да ће се наше колеге заинтересовати за ово опште и важно питање, и да ће својим одговорима припомоћи да се што пре скине са дневног реда једно тако деликатно, а међу тим тако несређено питање наше полиције.

Ово друго питање је баш у интересу и самих жандарма, да се што правилније схвати и реши, јер су они скоро сваки дан у положају, да се самостално одлучују при вршењу службе, да ли да овако или онако ураде, па је потребно, да једном буду на чисто, шта у појединим случајевима ваља радити.

Полиција и безбедност у Београду¹

Постоји мишљење, да је безбедност и јавна сигурност у српској престоници слабија и мања, но у ма којој другој европској престоници. Међутим, сваки, који је упознат са статистиком криминалитета у Београду и процентом пронађених криваца,

¹ Угледни пештански полицијски лист „Közbiztonság“ (Јавна Безбедност) орган удружења свих полицијских чиновника у Угарској, донео је на уводном месту овај чланак заједно са сликама г. управника и жандармерије.

може с правом тврдити, да је Београд у погледу безбедности и сигурности прва престоница у Европи. Тако је било увек, па чак и онда, кад се за време унутрашњих политичких трзавица, проносили о Србији и Београду најфантастичније измишљотине.

Заслуга за овакву сигурност не припада само београдској полицији, већ и тој околности, што је друштвени елемент сразмерно мало склон чињењу кривичних дела. У Београду има доста нерадника и скитница, али је мали број професионалних злочинаца.

Ма да је Београд на раскрсници Истока и Запада, па према томе и тачка, на којој се стичу и укрштају најразличнији елементи, *ипак у њему, за последњих пет година, није било ниједног убиства из користољубља*. За то време извршена су само два убиства из освете и кривци су одмах ухваћени и предати суду. Јавност, навикнута на ред и мир у вароши, била је страшно узрујана, кад је пре неколико месеци у центру вароши извршена крађа са обијањем. Све су новине том приликом доносиле и најситније појединости, пресирајући полицију да пошто по то пронађе кривца.

У Београду половина дворишта отворена је по целу ноћ. Тамо није познат случај, да је ко ноћу нападнут из користољубивих намера.

Као најбољи доказ за наша тврђења, може послужити и статистика криминалитета за *прошлу годину* (1909), црпена из званичног полицијског органа Министарства Полиције. По том извештају извршено је у прошлој години :

Убистава: 3 — (2 из љубоморе и 1 у званичној дужности — осуђеник погинуо у бегству);

покушаја убистава: 12 — (4 из љубоморе, 5 у свађи и 3 из освете и других некористољубивих узрока);

детоубиство: 1;

тешких телесних повреда: 4 (већином у свађи);

ојасних крађа: 135;

Покрадена вредност по свима крађама, и опасним и простим, цени се на 50000 дин. у округлој цифри. Процент повраћене вредности оштећеним лицима био је 53%.

Као што се види, целокупна вредност крађа за целу годину не прелази суму од 50000 дин. Кад се узме у обзир проценат пронађених крађа, онда се даје лако видети, колико мало штете

трпе Београђани од крадљиваца. Просечна вредност покрађе и за остале године не прелази речену суму, те је лако увидети оправданост нашег тврђења о великој безбедности и сигурности у Београду.

Наравно, да највећи део заслуге, за овакав јединствени резултат, припада београдској полицији.

Гојко Павловић, управник града Београда

Београдска полиција је државна установа. Полицајци су државни чиновници с правом на пензију. Њу сачињавају: Управник, осам чланова, као његови помоћници, четири комесара (од којих је један на железничкој а други на паробродској

станица), 30 писара и жандармеријска команда са својим командантом, 14 официра и 750 жандарма и ноћних стражара.

Варошки је реон подељен на 6 квартова и у сваком кварту је као шеф по један члан. Организација је изведена на принципу децентрализације, јер, докле централна управа врши административни и дисциплински надзор над чиновницима и њиховим радом, дотле се по квартовима свршавају сви послови независно од централе.

Надлежност полицијског рада врло је велика и пространа, — пространија но у ма којој другој европској полицији. Полицијски чиновници су органи превентивне полиције; иследници

Најстарији подофицири у команди жандармеријској
са бив. команд. потпуковником Вукасовићем

за сва кривична дела; езекутори и органи за многе друге административне послове. У скоро се очекује коренита реформа у погледу надлежности, јер се пред парламентом већ налази законски пројекат, по коме се ислеђења и извршења с полиције преносе на среске и градске судове.

Београдска полиција нема засебне органе за уличну полицију, већ су њој придодати жандарми и ноћни стражари, који стоје у дисциплинском погледу под Министром Војним.

Према броју становништва од 80000 душа, жандармеријски је кор врло велики, али то долази отуда, што се жандарми употребљавају и на другу службу, која није чисто полицијска. Сем тога у команди мора бити увек изврстан број у резерви.

Управник полиције и сви његови помоћници — чланови, свршени су правници, а тако исто и већи број нижих чиновника. Управник је свршио правни факултет у Београду, а своје правне студије довршио на Петроградском Универзитету. Он је до сада публикувао око двадесет ваљаних дела и расправа из области правних наука. Његови помоћници чланови и комесари већином су студирали и на страни и поред српског, говоре још по један или два страна језика.

Београдска полиција има од пре неколико година и антропометријско одељење, које стоји под непосредним надзором Министарства полиције. Поред тога увела је и многе друге новине по угледу на стране модерне полиције, нарочито у погледу јавне сигурности. У Београду излазе и два стручна полицијска листа.

Наша тајна полиција

I

Одмах ћу рећи, и ако ће ми то доста непријатно бити, да *Београд*, — за унутрашњост и да не говорим — *нема апсолутно никакву тајну полицију!* Постоји, истина, оно неколико „дивилних-тајних полицајаца — детектива“ — како они себе сами врло радо називају, али то је тако сиротински, тако нешколовано и невично узвишеном задатку детективе, да се с правом може рећи да их и нема.

Наша „тајна полиција“ је нешто што би се с пуно права могло назвати — ништа. — Неколико ислужених жандарма, два три најурена подофицира; конгломерат неспреме и полицијског неваспитања, — чине „тајну београдску полицију“. Овоме броју људи, неспремних за тај рад, ваља додати и њихове „Sous“ органе: продавце књига, цвећа, карата и др. неколико агената и — коцкара, који су „Управи познати“. Та целокупна маса, цео тај механизам, који покреће апарат тајне београдске полиције не само да је недовољан, но и неспреман, штур, па чак

шта више, често и опасан. Не поричем да у њему има и људи који су вредни и вољни и готови да се жртвују за своју службу; али већина њих, не само да не приноси служби коју врши, не само да не уме и не може да одговара своме узвишеном позиву, но често, напротив, омета, па и сасвим уништава истрагу и резултате, до којих би се без њих могло много пре и сигурније доћи.

Они, не само што нису школовани и практички обучени, но немају ни основних појмова, битног знања, које је тако потребно за тај позив. То су све ђаци, који ни почетна слова своје азбуке нису научили, а сувише су још далеко од тога, да би могли читати. Радити с таквим апаратом, значи трошити и време и новац и све — узалуд!

Но, ипак, не треба те људе кривити, не треба их одбацивати. Они су вољни да учине нешто, они желе да се изједначе са својим западним колегама, они раде; али, што до резултата никако не долазе, или и ако дођу, то случају нека благодаре, није њихова кривица, већ је кривица — приликâ и времена у коме смо. Данас се на сваку грану државне службе обраћа већа пажња но на полицијску; код нас је сваки чиновник већи но полицијски. Ми и данас гледамо на полицајца као на непријатеља и готови смо да сваки његов акт с негодовањем и отпором предусретнемо. Мало је људи, који ће у полицајцу гледати представника реда и сигурности; мученика своје непрекидне службе и будног чувара туђе имовине. Сваки на њ гледа, као што рекох, с неповерењем, страхом.

Ни приватни, ни држава, не гледају, не желе да осигурају себе и свој мир; не мисле на безбедност својих суграђана и поданика, јер кад би то мислили и желели ми бисмо давно већ имали модерну тајну полицију — људе с вишом спремом, школом и праксом.

Београд је престоница, велика светска варош, раскрсница Истока са Западом; али, он је и легло свих домаћих коцкара; Елдorado гањаних лопова; сигурно склониште интернационалних сецикеса и разбојника; слободан пролаз свих врста шпијуна и ухода. Само добром познаваоцу Београда, онеме који зна и за прљави Дорђол и нечисту Савамалу, за Чубуру и Макиш, Бањицу, Булбудер и Седам кућа, као и за ритове и пропланке на подножју Авале, може бити јасно, колико је ве-

лики терен на коме се скрива та гадна маса, која је с друштвом на ратној нози.

И док се полиција с једне стране има да бори с тим отпадницима друштвеним, дотле на другој страни има једна опаснија маса — „мајстори“, којима је много теже стати на пут, јер су то „људи од заната“, људи, који свој круг рада задржавају у самом центру вароши — под носом полиције — бавећи се као „господа“ по највећим хотелима Београда.

Са свима тим тийовима полицаја треба да се очајнички бори, а за све њих постоји само један непријатељ, — невидљиви дедектив. Њему, и једино њему, биће најлакше прићи тим пропалим створовима, он једини може са сигурношћу, заклоњен невидљивошћу, доћи до резултата. Али, баш због тога, он треба да је на том послу мајстор, треба да је зналац, вешт и окретан, а за то су му потребни, поред природног интелекта, школа и ђракса.

Дедектив — тајни полицајац — је у страном свету „мало“ друкчији но што је то случај код нас; он је биће које је боље и темељније васпитано и у полицијском и у општем знању, но остали полицајци; он је и стручњак и енциклопедиста. Сва преко потребна знања једном добро васпитаном човеку, васпитање у свима правцима науке, верзираност у свима пословима, знање бар два језика, јесте одлика модерног дедектива. Умно развијен и телесно мора бити! Он рукује сабљом као добар борац, циља пиштољем као сваки стрелац, а гимнастика и лакоћа у кретању морају му бити урођени. Поред тога, окретност и брза прилагодност друштву у коме се налази, ма кога степенa оно било, мора му бити прва одлика.

Гамижући од колибе до палате, од обичног разбојника до племића, он мора ако хоће да непримећен врши своју службу и до резултата дође, да подражава средини, у коју ступа, да прима и испољава све њене манире, и глуми вазда онако како му то потреба и околности налажу.

Но дедектив мора бити и добар психолог, исто онако, као што мора бити и неуморан трчкарало. Он мора познавати људе, њихове мане и слабе стране, гледајући да што пре дође до пријатељства, познанства а одатле да и поверење њихово задобије.

Задобити, пак, наклоност и поверење једне личности — особито препреденог лопова — у малом размаку времена, може

само онај, који је добар психолог, који има у себе поуздања и смелости да се тој личности приближи и да је посматра, то може само *дедетив*.

Али зато је потребна *школа* и *дуга ѱракса*, *воља* и *ѱриродни интелекат* — но о том други пут.

26.—X—910. Београд.

Д. П. Ц.

Телефон у служби полиције

Употреба телефона у полицији датира се од времена његовога проналаска. Управо, може се рећи, да је полиција једна од првих установа која се почела користити овим великим проналаском. Сад је телефон тако распрострањен и тако тесно везан с полицијском службом, да се не да ни замислити модерна полиција без једног оваквог помоћног средства. Колика је употреба телефона у пракси, види се из ових примера.

Берлинска полиција има своју засебну телеф. инсталацију и централу. Полицијска телефонска инсталација толико је разграната, да се рачуна да Берлински полицијски телефон има на милијун главних и споредних веза. Читави водови шуцмана врше телефонску службу. Ну и поред тога у интересу лакшег и бржег рада полиција има и другу засебну телеграфску инсталацију, којом је у стању да у *исто време* изда распис у свих 106 берлинских квартова и осталим суседним полицијама по предграђима.

У Брислу телефонска и телеграфска централа за полицију и општину сматра се као ремек дело те врсте, и сваки посетилац, који дође да разгледа њихов на далеко чувени општински дом, не пропусти прилику а да не види и њихову телефонску централу, којом се Белгијанци с правом поносе. Добра страна њихове инсталације састоји се у томе, што целим тим компликованим апаратом рукује само један чиновник, који стиже и да прими и да саопшти све наредбе и расписе. Полицијски органи у Брислу имају три разне телеф. везе помоћу којих могу да чине доставе својим одељцима. Они имају више телефонских станица по главним улинама (булеварима). Са тих станица, које с поља служе за лепљење разних плаката, полицијски органи

достављају хитне ствари, које се десе на улици у њиховоме реону. Добра је страна тих станица што се из њих може да телефонише и у свако доба ноћи, када није могућно служити се приватним телефонима.

Кад је реч о полицијској употреби телефона, вредно је поменути и Женевску полицију. Географски положај ове вароши незгодан је онако исто као и Београда, јер се налази на граници и свога кантона и саме Швајцарске. Због тога се женевска полиција налази у том незгодном положају, да мора скоро увек за већа кривична дела да гони кривце преко границе пошто је зликовцима врло лако да из Женеве пребегну у Француску. Да би томе злу доскочила, полиција је подигла извешан број телефонских станица око целе вароши у којима полицијски органи стално врше службу. У случају какве велике похаре или другог каквог замашнијег дела, централна полиција истог тренутка, чим јој се достави такав случај, телефонише једновремено свима станицама и учини их обазривим на пролазнике и доставе опис кривца, ако је познат. Полицијски органи на станицама знају шта им је дужност у таквом случају и одмах сваки од њих заузме позицију са које може контролисати свако лице, које изиђе из вароши. Успех, који женевска полиција с таквом мером постизава, необично је велики. У уређеним полицијама, са централом везане су телефоном куће свију шефова и полицијских комесара како би им се брзо могли достављати хитни догађаји нарочито ноћу, ако је потребно да лично одмах предузму истрагу.

Сви полицијски органи морају знати добро руковати телефоном. У програму жандармеријских школа налази се свагда и тачка о поучавању жандарма да рукују телефонима.

Телефон је свуда једна важна чињеница и једно неопходно помоћно средство за сваку полицију.

Да ове редове испишемо, нагнала нас је та околност, што се, изгледа нам, у последње време потцењује његова услуга за нашу полицију. Код нас само управа града Београда има везу с варошким телефоном. Кwartови, комесаријати и извршни одељак лишени су могућности да долазе у непосредан додир с варошким телефоном, ма и преко Управе, као што је до скоро било, већ су приморани да Управи саопште шта имају, па да Управин орган другим телефоном саопшти то исто коме треба.

Таква процедура у споразумевању, учинила е да су наши

квартири сасвим скоро лишени једнога кориснога и неопходно потребног средства за споразумевање са својим спољашњим органима и с публиком.

Због те тешкоће, редак је сада случај да које приватно лице саопшти кварту који случај, који би му иначе саопштио, да има директну везу.

Квартири су опет принуђени, да за сваку ситницу позивају грађане у квартал ради расправе каквог незнатног спора и у опште незнатне ствари, што би се телефоном лако и брзо расправило.

Као што је познато, код нас постоји децентрализација рада у полицији. Полицијски се послови не свршавају у централу као у другим полицијама, већ је то пренето на квартире. По томе је потреба за телефонску везу исто онако велика и за квартире као што је и за Управу.

Тражи се да полицијски чиновници, нарочито шефови одељења морају знати све што се догађа у њиховом рејону. Па како се може знати шта се дешава, када је прекинута свака веза између полиције и њених органа и грађана у рејону? Нарочито се овај недостатак осећа у извршном одељку, у квартирима: варошком и теразијском. Извршни одељак у ком ради 16 чиновника и где се већином има посла са адвокатским канцеларијама, које су без изузетка у телефонској вези, — нема телефона да се учини и најмање саопштење или да се позове старалац ако је потребно.

По квартирима варошком и теразијском опет, не може се ни најситнији спор око пријаве или служавке да расправи телефоном с трговачким сталезом, који такође већином имају телефоне, већ су квартири принуђени да са њима говоре преко мало писмених жандарма, или да чекају по читав дан док дотични добију слободна времена да ради тога дођу у квартал.

За најситнија обавештења често старшина кварта мора лично ићи по кварту и да остави хитне кварталне послове, ради којих може и одговорност да навуче, ако их не сврши на време!

Нема разлога, којим би се овакав поступак могао оправдати. Ако нема кредита, како се то најчешће чује, нека се издејствује и задовољи што пре једна неоспорна потреба, да се и квартири вежу са варошким телефоном.

Поред тога што пре увести у жандармеријској школи као

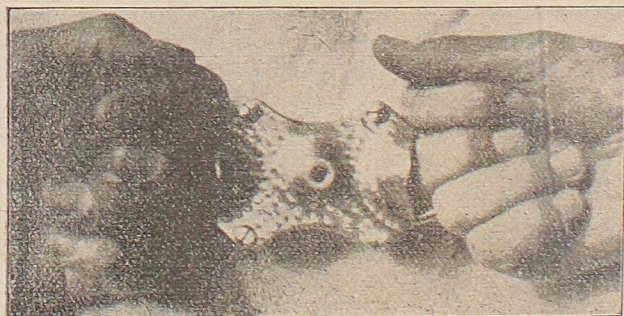
обавезно предавање о руковању телефоном, како се не би дешавали и даље жалосни случајеви, да ноћни стражари моле друга лица па и шегрте да у место њих саопштавају Управи какву службену ствар — за то, што они не умеју да говоре на телефону!

Нова справа за спровод криваца

Приликом спровода криваца или сумњивих лица, потребно је одузети могућност лицу, које се спроводи, да побегне или да пратиоца нападне. У том циљу и код нас, а нарочито на страни, примењују се разне справе, у тежњи да се избегну сурова средства, која јако у очи падају и причињавају болове. Али, до сад није била пронађена справа, која би потпуно одговарала намени, јер све наносе више или мање болова.

Г. Мата Блашковић, надзорник нишке железничке радионице, конструисао је за спровод криваца просту и за примену у сваком погледу врло zgodну справу, чију слику доносимо.

Справа за спровођење криваца

Справа је гвоздене конструкције и пљосната је. На крајевима има две алке, а у средини кључаоницу у виду рупе. Изнутра, у справи су четири зупца, који се помоћу кључа могу, по вољи, помицати. Употреба је проста: алком се прикљешти ма који прст са руке сем палца и онда је немогућно прст извући, док се кључом алка не прошири. Алке су везане за зупце и њих је лако повећавати и смањивати помоћу кључа.

На овај начин може се без икакве опасности спроводити једно или два лица.

Ова справа, која потпуно одговара намени, има над свима осталим то преимућство, што не пада јако у очи и не причињава никаква бола.

Ради боље оцене практичне вредности ове справе, ми смо је на молбу г. Блашковића послали у Берлин г. Герцбаху, директору полицијског листа и умолили га да, по свом искуству и мишљењу других стручњака, процени њену вредност.

Мишљење г. Герцбахово врло је повољно. Он налази да је справа боља и практичнија од свих других. Његово је мишљење, да би и немачка полиција увела ту справу, ако би јој се проналазак понудио.

Нама је мило и пријатно што можемо прибележити овај проналазак г. Блашковића, којим треба што пре заменити досадашње справе, јер за то говоре и практични и хумани разлози.

Први интернационални обијач каса у нашој средини

Београдска полиција била је необично изненађена дрским обијањем касе у шпедитерској радњи Шенкер и Комп. У колико је била изненађена том дрском похаром у једној од најживљих трговачких улица, у толико ју је изненадио лепо срачунати и савршени начин обијања. Такав се случај дотле у Београду није десио. Зна се да је пре 10—15 година на Сави обијена једна каса, али је то извршено „на снагу“, најпримитивнијим оруђем.

Требало је умирити узнемирено јавно мњење и ући у траг једном тако дрском и вештом разбојнику, који је умео тако вешто да затури траг, да се није могла наћи ниједна полазна тачка за трагање. У разбојничком свету с којим српска полиција води борбу није било ниједнога, који је могао доћи у комбинацију, а међу интернационалним, којих има на страни у изобиљу, тако исто није се могла да заустави полицијска истрага с простог разлога, што досада полиција никада није имала таквих типова у гостима. Задатак је био за иследника и одвише тежак, али је случај, тај највећи помагач и проналазач многих и многих кривичних дела у свету, помогао да се пронађе тај вешти разбојнички мајстор.

Дрски разбојник, коме је то била искључива професија, није се зауставио само на томе делу. Он је, и пре и после тога, вршио таква иста дела и што је најкарактеристичније са истим алатима и на истоветан начин. После обијања Шенкерове касе, извршио је тако исто дрско дело у Угарској. Обијањем једне касе дигао је 38.000 круна..

Тамо се наишло на његов траг, јер је у Угарској стално био настањен, и што је већина његових јатака из суседних места. Проказао га је његов помагач, али тек пошто се срећно спасао из руку полиције, која је несумњиво утврдила, да је он обијач

Јаков Симон, професионални обијач касе

и Шенкерове касе у Београду. На њега је пала одмах сумња после обијене Шенкерове касе, јер је на туђе име и пре и у времену обијања прелазио у Београд.

Тај неваљалац је на првим саслушањима код аустријских власти изјавио да се зове *Јаков Голдштајн* и да је рођен у Филаделфији. Као продавац сатова пропутовао је Њујорк и Јапан, а одатле дошао у Цариград, одакле се преко Бугарске и Србије зауставио у Черновици, у Угарској.

Међу тим његово право име је *Јаков Симон*, а у својој разбојничкој пракси имао је разна имена: Мозес Голдштајн, М. Мендел, Мендел Гримберг, Михел Мамач, Мендел Михелевич, Ауло Кориети, Јанко Маркурш, Михел Мендел Коруен, Мило Мендел Гримбергер, Мендел Михелиш. Рођен је у Јашу (Румунија). По пореклу је Јеврејин, стар 53 године, а по занимању интернационални лопов и обијач каса. Он је 1890 године осуђен у Немачкој на 14 година робије за обијање каса у Лајпцигу и Нирнбергу, а октобра месеца прошле године пуштен је из румунске казнионице с двогодишње робије по истоветној кривици. Овај опасни зликовац био је у мају месецу ове године притворен од аустријских власти, али с недовољних основа подозрења, после првога саслушања буде пуштен, да га после кратког времена опет узалудно траже...

Ради тога што је он тако опасан, и што је већ покушао срећу, вештину и код нас, потребно је да сви скупа мотримо на њега, јер га лако може пут поново овамо нанети. А да би га могао сваки познати, доносимо његову фотографију.

Није искључена могућност да је исти Симон извршио и друга обијања у Београду, нарочито обијање Мединине касе, што ће по свој прилици истрага, која се, без престанка, води, показати. Због тога што се над његовим саучесником Голдбергом, бившим *учитељем језика* у Београду, још води истрага, немогућно нам је да саопштимо основе из којих се даје закључити, да је баш он учинилац и овог дела.

Успеси полицијских паса

Из ранијих бројева нашега листа могло се увидети, да пледирамо за употребу паса у полицијској служби. У кратким потезима нагласили смо потребу и корист полицијских паса. Саопштили смо да су у Русији отворене две школе за обучавање полицијских паса. Изнели смо и мишљење немачке парламентарне комисије о потреби увођења паса у званичну полицијску службу. После свега тога, место да се задржимо на теоријском доказивању потребе и користи од полицијских паса, износимо њихове успехе, уверени да су успеси и резултати најјачи и најубедљивији разлог.

Овом приликом саопштавамо неколико примера из немачке полиције.

Берлинској полицији достављено је било, да се на северном крају Берлина породила нека женска и дете однела некуд у повећој корпи, по свој прилици да га уништи и траг сакрије. То је саопштење учињено полицији 24 часа по порођају. Полиција одмах упути на означено место полицијског пса „Сигфрида“, који оњуши локву крви, што је ту нађена, и сигурним кораком одведе своје пратиоце до једних врата у трећој улици, где поче страшно лајати. Газда од куће изјави полицији, да ту станује једна млада женска, која је дан раније изишла из куће и после кратког времена вратила се с малим дететом, као и то да је она отпутовала за Шарите. То је било довољно, да полиција пронађе мајку, која је хтела да сакрије своју погрешку уништајем невиног створа.

У Бармену — немачкој вароши — нестао је месеца јуна ове год. један реалца. Сва трагања родитељска остала су безуспешна. После *четири дана*, несрећни отац достави случај полицији. Два чиновника оду у стан несталог с полицијским псима „Лоти“ и „Приска“, дали су им да оњуше одело несталог дечка и пустили их на посао. Пси су ишли паралелно у истом правцу скоро 2 часа, док нису изишли из густе Рондорфске шуме. Чим су из шуме изишли, упутили се право ка оближњој реци и довели своје пратиоце до моста. Ту пси стадоше као закопани. После кратког тражења, нашли су леш изгубљеног реалца.

У селу Папроду покраден је био сеоски попа. Бибришка полиција пошље свога пса „Корсара“ у трагање. Пас оњуши место где је крађа извршена и пође право железничкој станици. На путу „Корсар“ наиђе на кутију од цигарета, коју донесе своме пратиоцу. Пренеражени попа познаде кутију свогаштићеника! И заиста полиција га пронађе и код њега нађе 1800 марака поповог новца. Биће од интереса да нагласимо, да је „Корсар“ рођак са „Кастором“, који је обучен за београдску полицију, чију смо слику донели у првом броју и који још чека на свога пратиоца из Београда...

У Рогасу, малом немачком месту, украдено је из једног ормана 150 марака. Полицијски пас „Шнајдермилер“ оњуши орман и пође право ван села ка отвореном пољу. На путу при трагању пас се мало дуже задржао код једног извора, као да је нешто

тражио, и одатле упутио се право једној оближњој столарској радионици. Чим су ушли у радионицу, пас нападне на шегрта, који је после дужег опирања признао да је крађу извршио и да је на извору, где се пас дуже задржао, прао руке.

Берлински полицијски пас „Фрак“ прославио се открићем Волденберга, који је био убица своје жене. Помоћу истог пса пронађен је у језеру леш ћерке неког шумара, за коју се мислило да је убијена, и утврђено да се сама удавила. На тај начин доказана је невиност човека, који је био осумњичен и притворен као њен убица.

„Лукс“, опет берлински полицијски пас, пронашао је у Кепенику крадљивца скупоценог накита неке удовице. Никаквих полазних трагова није било. „Лукс“ је могао да оњуши само неколико шипчица палидрваца, које је злочинац употребио при крађи, и опет је успео да уђе у траг крадљивцу и удовици спасе већи део накита.

„Грајф“, пас полицијског комесара Јурише, сматра се као специјалиста при истраживању обијених станова, магацина и каса. Ту скоро пронашао је зликовца, који је обио и покрао контоар једне фабрике у Изерлону, и ако је крађа извршена 58 часова раније, но што му је трагање поверено.

Успеси „Курта“, који је својина жандарма Герца из Изерлона у Немачкој, испуњавају неколико најлепших страна у албуму немачке модерне полиције. Довољно ће бити да помемемо неколико примера, па да се види какве је и колике услуге у стању да учини полицији и друштву један пас.

Претпрошле године извршена је велика крађа алата и других ствари на једном пољском добру близу Изерлона. „Курт“ је пронашао крадљивце на даљини од 13 km. Прошле године помоћу „Курта“ пронађен је крадљивац велике крађе златарске радње. Пролетос је била похарана у Изерлону поштанска каса. Одмах је доведен „Курт“, који је оњушио касу и трагањем на даљини од три и по километра задржао на путу поштанског слугу, који се толико уплашио, да је одмах дело признао. Јула месеца у варошици Лемату близу Изерлона, нестало је шестогодишњег детета неког сиротог занатлије. „Курт“ је могао да оњуши само детиње ствари и опет је успео да одведе своје пратиоце до неких баруштина, где је нађен детињи леш.

„Курт“ и његови другови „Грајф“ и „Фрак“ имали су част да своје вештине покажу и пред немачком парламентарном

комисијом, чије смо мишљење о полицијским псима у прошлом броју саопштили.

У Набургу похарана је преко ноћ канцеларија тамошњег рудника и из ње је однето 4500 марака. Полицијски пас жандарма Штурца успео је да пронађе кривца и ако је трагање почео 12 часова по извршеном делу и ако је целог дана падала киша. Крадљивац је био радник те фабрике.

У Фридику јула месеца ове године проваљена је велика јувелирска радња и украдено накита у вредности 21000 марака.

Полицијски пас „Бети“ трагањем је одвео свога пратиоца на железничку станицу 4 km. далеко од Фридика, одакле је злочинац железницом отишао за Моравску. Али га је агент на време стигао и код њега нашао скоро сав покрадени накит.

Из ово неколико примера даје се лако извести закључак, од колике је користи употреба паса у полицијској служби. Ови примери најречитије говоре у корист увођења полицијских паса и код нас. Али за сада се код нас, изгледа, нема ни воље ни расположења за то.

Подстицање на рад

Познато је од колике су вредности жандарми кад су спремни, савесни, вредни и умешни. Због тога се свуда њихове старешине старају и труде, да им на разне начине омиле полицијску службу, да их заинтересују и да их наведу, да што боље и ревносније одговоре своме позиву.

У другим државама у том циљу постоје разне установе и званичне и приватне. На пример: пенсија, осигурање, новчане награде, разне повластице (чак и за њихову фамилију), похвалнице и др. С колико се само свечаности сахрањују жандарми, нарочито они који су погинули на служби?! У Паризу је већ неколико пута сам управник полиције *Лейн* држао жандармима посмртни говор. Колика то почаст мора бити за једног обичног редова — жандарма! А с колико се церемонија и свечаности предају одличја жандармима, нека послужи овај пример:

Виљем Бренек жандармеријски наредник из Ауспица у Аустрији, одликован је за дугогодишњу исправну службу *сребрним крстом с круном за заслуге*. Предаја ордена извршена је

на врло свечан начин 5 јула ове године. „Der Gendarm“ саопштавајући овај случај, овако описује саму свечаност:

Свечаност је била велика. Град је тога дана био тако дивно окићен, као никад дотле. По свима улицама виле су се заставе. Још рано изјутра грмљаху кола за колима; одушевљено жураше пешак за пешаком, да и околина узме учешћа на тој великој свечаности. Тај дан био је посвећен једном једином — слављенику! Докле је слављеник примао госте у свечано намештеној, венцима и заставама окићеној жандармериској касарни, дотле је госпођа слављеникова примала и дочекивала жене и децу полицијских команданата у својој дивно намештеној кући. Око 11 часова пре подне дошли су корпоративно добровољачки савези из четири околна места и пожарне чете из целе околине са заставама и музиком на челу. Пред касарном је било постројено једно одељење од 30 жандарма. На дати знак команданта одељења, кренуо се цео свечани спровод у цркву. Свечаној служби присуствовали су сви чиновници тога места и мноштво света. Прота је држао дивну придику, нарочито спремљену за тај дан. После службе сви гости и силан свет скупили су се на великом варошком тргу, где је била подигнута величанствена трибина. Командант жандармерије у подужем лепом говору изнео је све заслуге наредника Бренека и лично му је прикачио на груди орден. Цео скуп поздравио је слављеника са „живео.“ За овим је говорио секретар Д-р Виктор Гешмајдлер о значају и задатку жандармерије и свештеник Спицка, који је познатом речитошћу истакао сву тежину жандармске службе и заслуге слављеника. Најпосле је најстарији жандарм кратким али врло лепим и дирљивим говором честитао слављенику заслужено одликовање и предао му у име свих другова почасну сабљу у знак поштовања и заслуге према њима. Свечаност је закључена банкетом, на ком су присуствовали сви одабрани гости.

У Француској је ове године чак и указ обнародован, по ком сви нижи полицијски органи и ватрогасци, који у служби проведу 20 година, морају бити награђени медаљом за заслуге, поред тога што им се плата повишава.

Ето тако се и на тај начин у другим местима подиже углед жандарма и подстиче на рад. И нема сумње, жандарм, кад види да има шта да чува и да ће му труд бити нарочито на-

грађен, радиће с пуно воље и стараће се и да научи и да се покаже што трезвенији и умешнији.

А како је у том погледу код нас? Скоро никако! Сем ситних новчаних награда и одликовања ни помена нема од свега осталог, што смо напред поменули. Па и та одликовања и награде како се додељују? У прошлом смо броју изнели неке примере „похваљеног“ рада!

А данас доносимо имена жандарма који служе више од четврт века у жандармерији, и њихова одликовања по званичним подацима. Признања и одликовања ових ветерана за дугогодишњу тешку и напорну полицијску службу, биће најбољи доказ, како се мало код нас води рачуна о подстреку на рад.¹

1. *Коста Димитријевић* ноћни стражар, служи 37 година, није до данас одликован.

2. *Стојан Рајковић* ноћни стражар, служи 35 година, није одликован.

3. *Новак Мидовић* наредник, служи 28 год. Одликован је 1895. год. новчаном наградом за хватање хајдука, 1897. год. похвалницом опет за хватање хајдука и 1906. год. медаљом за хватање криваца.

4. *Радомир Радојевић* наредник, служи 26 година. Одликован је прошле године медаљом за услуге Краљевом Дому у Рибар. Бањи.

5. *Димитрије Миловановић* титул. наредник, служи 26 год. није одликован.

6. *Стеван Мартиновић* титуларни наредник, служи 26 год. није никад одликован.

7. *Милан Радосављевић* ноћни стражар, служи 26 година. није до данас одликоваи.

8. *Недељко Перишић* наредник, служи 26 година, одликован је 1898. године медаљом за војничке врлине.

9. *Никита Пауновић* титул. наредник, служи 26 година, одликован медаљом за војничке врлине 1889. године.

10. *Михајло Радојковић* поднаредник, служи 25 година, одликован је 1889. године за хватање хајдука.

Тако су исто одликовани за хватање хајдука и зликоваца: *Иван Маринковић, Видак Мирковић, Ајостол Јовановић* и *Аран-*

¹ Одликовања, која су добијена у војсци и у ратовима нисмо узели у обзир.

ђел Стаменковић наредници, који су такође пуних 25 година у жандармерији.

Као што се види, има *пет* подофицира и жандарма, који нису никако одликовани, а *шест* њих који су одликовани изузетно за време хајдучија. Да није било хајдука, ко зна, да ли би се ико могао похвалити признањем за дугу и напорну службу.

Одликовање за дугогодишњу службу, код нас није њознато, а у другим полицијама такво се одликовање уводи као обавезно.

Наше је уверење, да је један од првих услова за успешан рад у полицији, добро организован и спреман жандармеријски кор. Ради тога том питању посвећујемо толику пажњу и апелујемо на надлежне, да се и они овим питањем више интересују и предузму све што је потребно за бољу организацију и васпитање жандарма. При том не треба никад изгубити из вида, да је потребно код жандарма створити амбиције и подстаћи на рад средствима, које смо напред поменули.

Стање послова у изврш. одељењу Управе гр. Београда за месец октобар 1910.

I Извршења

	грађанских	кривичних	административни	Свега
Остало из месеца септембра	1166	241	656	2063
Дошло у месецу октобру	127	54	203	384
Свега било на раду у октоб.	1293	295	859	2447
Свршено у октобру	191	73	232	496
Остало за новембар	1102	222	627	1951

II Забране

Остало из септембра	140
Дошло у октобру	188
Свега било на раду	328
Свршено у октобру	168
Остало за новембар	160

У овом одељењу ради 10 чиновника, 5 практиканата, и 10 жандарма. Посао је овако подељен: 5 чиновника раде на извршењима, четири на забранама (један је за цео месец октобар заузет другим послом) и један је депозитар.

Из прегледа види се врло јасно, колико је било оправдано установити ово одељење. Посао се свршава похвално. Свакога месеца сврши се више него што дође предмета, те тако број предмета, који су остали несвршени, стално опада.

И ако се ово одељење сматра као одељење установљено по нужди, јер оно не врши полицијске послове, већ чисто судске, ипак је оно врло корисно, колико за послове, које врши, толико за квартове који се сад више брину о испуњавању своје праве дужности.

Додуше, права корист биће тек онда, кад буде установљен суд за извршења и кад он буде вршио ове послове као свој главни и једини посао.

У једном од идућих бројева донећемо тачан преглед колико је који чиновник појединачно свршио предмета.

Једно упоређење

бројног стања жандарма у појединим местима

У Београду	на 108 становника	долази 1 жандарм				
„ Лондону	„ 334	„	„	„	„	„
„ Паризу	„ 431	„	„	„	„	„
„ Софији	„ 442	„	„	„	„	„
„ Петрограду	„ 468	„	„	„	„	„
„ Пешти	„ 530	„	„	„	„	„
„ Минхену	„ 530	„	„	„	„	„
„ Бечу	„ 600	„	„	„	„	„
„ Милану	„ 615	„	„	„	„	„
„ Москви	„ 620	„	„	„	„	„
„ Франкфурту	„ 621	„	„	„	„	„
„ Дрезди	„ 720	„	„	„	„	„
„ ХанOVERу	„ 760	„	„	„	„	„
„ Марсељу	„ 815	„	„	„	„	„

Као што се из ових података види, Београд има највећи број жандарма. Па да је бар разлика незнатна, него чисто не-

вероватна, јер их у Београду има осам пута више, но у другим европским варошима, за које се не може рећи, да им полиција није на своме месту.

Поред те велике разлике у броју, постоји значајна разлика у радном времену између наших жандарма и жандарма других вароши. Свуда је служба тако организована, да жандарми пешаци имају други или трећи дан, а коњаници сваки трећи или четврти дан одмора. Код нас, међутим, жандарми су *стално* на служби, а врло често дању и ноћу, тако да немају апсолутно времена за одмор. У појединим квартовима посустану од умора.

Узме ли се и ова разлика у радном времену, онда се тек добија права слика о бројној разлици жандарма у Београду и другим европским варошима, која иде до петнаест пута више.

Па и поред оволиког броја жандарма, који без одмора раде, ипак се чују жалбе појединих полицијских чиновника, да немају довољан број жандарма на служби и стално траже од команде повећање броја.

Због тих протеста упућују се скоро сви жандарми и пешаци и коњаници из команде на рад тако, да врло често нема ко коње да надгледа и храни, а да не говоримо о обуци коњаника у јахању, дресури коња и пројаживању коња, да не би у штали пропали. Последице необучавања коњаника може знати само онај, који је руковао са њима, нарочито за време већих нереда и свечаности. Тада се најбоље увиђају рђаве последице од таквих необучених жандарма за тако деликатну службу.

Шта је узрок свему томе? Ми налазимо, да то долази отуда што служба жандарма није регулисана како треба.

Крајње је време, да се и код нас енергично ради на томе, да се она регулише и да жандарми као и у страном свету имају поред радних часова и часове одмора.

Б. Тошић,
жанд. капетан.

Чудновата историја

Често се пута каже да стварност може надмашити невероватношћу и најлуђе и најчудноватије изуме и замисли писца, романијера. Ја бих чак био склон, са своје стране, да мислим да је свака стварност свакад невероватна, ако се мало

изближе испитује, и ако се о њој мало дуже размишља. Но по кадшто се дешава да извесни стварни догађаји откривају изузетно фантастичан карактер и готово немогућан, и то до те мере да посматрајући те догађаје морамо се запитати да ли нам ум није помрачио или да се можда вечити лепи ред ствари није одједном изменио. Доиста се мени десило, на пример, да ми се учинило да се налазим у неком другом свету, читајући извештај са једног судског претреса, који је био пре врло кратког времена у Лајпцигу. Догађај је, на жалост, врло компликован, да бих могао и помислити да изнесем чак и главне фазе његове, али опет с друге стране, сматрао бих за грех да бар у неколико речи не изнесем, ма и у најкраћим потезима, његову чудновату и монструозну оригиналност.

Око половине месеца децембра 1908 године један лајпцишки издавач, по имену Вебер, доби преко поште једно писмо, у коме је место потписа био псеудоним „Аргус Р...“ и у коме је ово била прва реченица:

Лично и поверљиво! — Веома поштовани господине! Овим писмом један човек, који вам жели добра, допушта себи слободу да привуче вашу пажњу на једну ствар која може бити за вас од огромне користи и још веће важности, док, с друге стране, опет ваш непристанак и одбијање да пристанете на све што је изложено у доњим редовима, може имати најозбиљнијих опасности по ваш опстанак и по вашу будућност. Писац ових редака нуди вам да као издавач штампате једно дело какво свет досад још није видео; једно дело од еминентне актуелне вредности, које би за најкраће време произвело највеће узбуђење, јер свака држава, свако надлештво, сваки друштвени политичар и сваки психолог гутали би га с највећом љубопитљивошћу. У облику живог описивања, врло течног и мајсторског, ово дело садржи причу читаве серије злочина почињених самим писцем дела; у њему је саопштено како је извршено преко двадесет *убистава*, од којих су три била за последње време у Лајпцигу. — Писац је даље тачно описао ова три убиства, која су се доиста десила у последње време у Лајпцигу, и која су му, како је по свему изгледало, била позната до најситнијих детаља. Потом, прелазећи на практичну страну живота писац изјављује да очекује од Вебера аконто рачуна 5000 марака, што има идуће суботе у вече у шест сахати да му пошље преко једног продавца новина. Том продавцу треба рећи да но-

вац преда само онда и ономе ко му одмах буде пружио бакшиш. Ако то не буде учинио, издавач и цела његова породица биће жртва одлуке, која је раније донесена да сви буду погубљени. Против извршења ове одлуке сва полиција немоћна је да ју омете.

Писмо, само по себи, није имало ничег тако чудноватог. Али већ ће се морати свако зачудити кад сазна да је Вебер по савету полицијином пристао да код оног продавца остави једну куверту и у њој новчаницу од сто марака, и кад свако дозна да је писац оног писма успео да узме куверту, а да га притом не запази ни полиција ни ико други. После тога Вебер је добио друго писмо, а потом и других десет, у којима писац, да би утврдио ефекат својих претњи, описиваше до најмањих детаља последње убиство у Лајпцигу, уплећући у тај опис литерарне опаске или чак и философске. Ова писма непознатог Аргуса и издавача непрекидно циркулираху под носом полицијиним, и по њеној неактивности, писац би остао и даље слободан, да једнога дана није сам дао могућности да га ухвате и ухапсе. За читаву годину дана Аргус је терао у својој лудости, шаљући писма, час телеграфишућа или најпосле печатајући по појединим листовима разне огласе упућене издавачу Веберу. У последње време Вебер је заћутао, није више ниједном речју хтео одговарати, и то је нагнало нестрпљивог Аргуса да приђе лично Веберу у тренутку кад је овај изишавши из своје радње пошао да седне на аутомобил. Тек тада полиција је била буквално принуђена да ухвати и затвори овога чудноватог човека. Да би се имала права слика ове нечувене екстраваганције, требало би прочитати сва писма овога Аргуса, писана колосалном, дубоком духовитошћу, у којима се свуда излива страстан стил, и у којима су оцртане све перипетије бесне борбе која се одигравала у души њихова писца. Посигурно ни Балзак ни Габорјо нису могли замислити ништа романтичније, никад стварни приказ није тако лично на трагикомичан водвиљ.

Петог октобра изишао је први пут пред поротни суд у Лајпцигу овај невероватни творац писама упућених Веберу. То је један млад радник од 29 година, чије је право име Карл Копијус, и који је, чим су га ухватили, без икаквих тешкоћа признао, да је творац још три злочина, за која је недавно саопштио Веберу у својим писмима, додајући још и признање за

четврти скорашњи злочин, покушај убиства над служавком једне старе рентијерке.

Копијус је син једнога зидара алкохоличара ; за време његове службе у војсци неколицина официра употребљавали су га на своју личну службу, и сви његови претпостављени признаваху му вредноћу и поштење. Његово одело, његови манири, сва његова појава за време претреса доказује у осталом дух, интеллигентан напор, да пређе обичан ниво лица своје средине. И ево каквим је речима сам испричао пред судом оно, што би се могло назвати етапама његовога дугог спремања за занат злочинца.

„После смрти мога оца, био сам дужан да издржавам матер и сестре. С њима сам остао до 1908 године. Увек сам жудео за својом кућом и још одавна био сам се решио да се оженим, чим то буде било могућно. Док сам служио војску, научио сам се коцки, и ако сам у почетку био велики противник свију хазардних игара. Али како моја зарада у радионици није била довољна, хтео сам да покушам и ово средство. Мало по мало упадао сам у све већу игру, и непрекидно сам губио. При свем том хтео сам да се издигнем у свету, и напослетку сам рекао себи, да не треба да имам никаквих обзира према људима, и да би у мом положају свака сентименталност била велика грешка.

Изишавши из школе много сам читао. Доцније указала ми се прилика да читам *Психолошки њреглед*. Затим случајно нађем у једним новинама, како је неко напао једног разносача новчаних аманета. Тог истог дана, враћајући се мирно кући, наиђем случајно на једног разносача ове врсте. Пало ми је на памет, да би и овај човек могао бити лако покраден. Вративши се кући, затворим се у собу, дуго се борећи са самим собом. Напослетку се решим да извршим пројектовано дело. На последице нисам помишљао ни једног тренутка. Пред очима ми је једино лебдела слика о новцу. Два пут сам покушао. Први пут био сам заборавио да тога дана не идем у радионицу, а то се није слагало с мојим пројектом, јер ми је намера била да све свршим за време случајне одсутности из радионице, и да се за тим вратим на рад, као да се нисам никуд мицао целог јутра. Услед тога сам одложио свој умишљај од четвртка до понедеоника.“

Предузеће на овај начин комбиновано потпуно је успело.

У једном мрачном ходнику Копијус с великим чекићем у рукама вребао је разносача, напао га, упола смлатио, вратио се у радионицу, поневши собом 8000 марака.

Волео бих кад бих могао да изнесем још и необично и мирно, паметно „психолошко“ причање овог младог човека, и изношење свију околности његовога злочина и фаталне узајамности прилика, које су га прво нагнале да на тркама ризикује велику суму, а затим како би се „подигао у свету“ да га доведу до потребе да поново нападне на једног другог разносача. У међувремену ова два злочина, овом младом „психологу“ дошао је наступ необичне мржње према човечанству, који је изазивала пред његовим очима богата буржоазија, и тако без другог разлога, већ једино да би задовољио своју мржњу, ударио је на стару и бојату госпођу Вагнер, умлатио ју је, и чак није сматрао за потребно да узме њену пуну кесу, коју је држала у руци. За његово друго предузеће над писмоношом узео је као саучесника свога младог брата. Обојица су узели собу код једног старца и бабе, и на своју адресу пошљу један поштански пакет. И како је имало могућности да их ово двоје старих узнемиравају у извршењу посла реше се да их смакну. Али, кад је поштоноша дошао случај је хтео, да не дође сам већ у друштву с једним другом, и то је нагнало два брата Копијуса да се овог пута задовоље одневши сребро и уштеђевину оно двоје старих, које су убили. Сутра дан по извршењу овог злочина Копијус, као што смо горе напоменули почео је да води преписку са издавачем Вебером.

Но има и још нешто боље. Брига око ове кореспонденције остављала му је доста времена да би се „подигао у свету“ и тога ради учинио је нов злочин, који је приписиван просјацима и скитницама. Услед тога су новине тражиле строге мере против ових бедника, услед чега је Копијус послао једном од ових журнала писмо у ком протестује и у коме се налази један од ових пасажа: „Писац овога писма изјављује најкатегоричкије да просјаци немају никаквог удела у злочину о ком је реч.“ Одбрана Копијусова била је духовита и смишљена, али је ипак осуђен на смрт, што је он мирно саслушао, и још мирније сачекао извршење.

Књижевни приказ

Тасин Дневник — Треће коло — Трећа свеска. Издање књижаре Рајковића и Ђуковића — Београд 1910. г. Цена 1 динар.

Пре неколико дана предата је јавности и ова пуна забаве књига нашега старог и признатог полицијског писца г. *Тасе Миленковића*, начелника Министарства Унутр. Дела у пензији.

Ово је већ 24-та књига, коју он издаје, саопштавајући своје богате и интересантне успомене полицијске.

Његов лак и веома пријатан стил, његово живо описивање догађаја, које му је још по ранијим делима прибавило огромну популарност код читалачког света, краси и ово његово дело.

Полицијски чиновници имају у њему свога првога представника у полицијској књижевности, који је до сада читаве генерације младих људи одушевљавао за полицијску службу.

Ми најтоплије препоручујемо свима својим читаоцима ово дело свога ветерана, уверени да ће сваки од њих у њему наћи лепе забаве и поуке.

Књига садржи ове чланке: Најтежи грех; Горски цар; последњи осмех; црквено звоно; опасан поданик; дугме; анархисти; на дежурству; Краљеве комбинације; велики Тома; Гувезље и анексија; омрзнут живот, и у очи Васкрса.

Ч и т у љ а

Вељко Б. Јовановић, жандарм крушевачког одреда погинуо је у најбољим годинама на служби 28. прошлог месеца. Убио га је умно оболели човек, кога је чувао у крушевачкој болници. Вељко је пао као жртва тешке и пуне опасности службе, којој су тако често изложени сви полицијски органи.

За све време службовања од три године, пок. Вељко вршио је своју дужност на потпуно зидовољство својих претпостављених. У њему је служба изгубила исправног и савесног радника, а фамилија наду и веру у помоћ и издржање.

Користимо се овом приликом да поново истакнемо пи-

тање о осигурању жандарма на случај онеспособљења и погибије. Крајње је време да се приступи његовом решењу, јер није скопчано ни с тешкоћама ни с великим материјалним жртвама. А сума од 1000 и 2000 дин. није мала помоћ онеспособљеном жандарму или, на случај погибије, његовој породици.

Белешке

Конгрес полицијских чиновника у Француској — Савез друштава полицијских чиновника за међусобно потпомагање у Француској, одржао је свој пети конгрес у Паризу од 28—30 јуна ове године, са овим програмом:

Првог дана: о реорганизацији полицијске службе; државна полиција и њен значај; питање о платама и пенсијама; о одморима и одсуствима; о пољској полицији и о полицији лова; и разна питања.

Другог дана: о ревизији савезних штатута и касе за осигурање у случајевима смрти; о полицијској сирочади; о пројекту за организацију — предлог једног члана из Монпељеја; о позивању полицијских чиновника пред суд ради сведочења; о смањивању подвозних цена на железницама; и

Трећег дана: о установи полицијске медаље за заслуге; о конституисању дисциплинског савета за полицијске органе; *о хиџијени у полицијским канцеларијама*; и многа друга питања.

На конгресу је донета резолуција, којом се тражи измена закона о организацији полиције

од 1884. године и побољшање њиховог положаја према измененим друштвеним и животним приликама. Резолуција је упућена надлежном министру.

Свуда се полицијски чиновници удружују, потпомажу и заједнички боре за напредак струке и побољшање свога положаја, само код нас не. Као да нам је све потаман и као да смо решили сва питања, којима се наши другови других земаља занимају!

Екстрадиција једне служавке због два динара! У Баварској нека служавка погоди се да служи и прими од господара на име капаре 1.50 марке. Кад је требала да ступи у службу, она није хтела да дође, изговарајући се како је касније сазнала, да се код тог човека не могу због његове жене млађи дуго да задрже и није хтела да напусти место, које је поново добила у фабрици, где је раније радила.

За ову превару немачки судови осуде служавку на 3 месеца затвора, али она уграби прилику и побегне у Швајцарску.

Због тих 1.50 марке, који су изазвали осуду и бегство, по-

кренут је читав дипломатски спор између Немачке и Швајцарске, због екстрадиције осуђене служавке. Најзад, према одлуци пленарног савезног суда, швајцарска влада одбила је екстрадицију с разлога, што по конвенцији екстрадицији има места само за дела, која се и у једној и у другој држави сматрају као злочина и преступи. Међутим у овом случају по швајцарском закону служавка не би могла бити осуђена за преступ, јер је превара за мању суму од 5 франака.

Саопштавајући овај леп пример законске строгости у регулисавању односа газде и слугу, желели би, да се и код нас једном регулише то питање, које је достигло врхунац несрећности и лабавости.

Криминалитет у Америци — У листу „The Vored Joday“ америкашки писац Вер саопштава страшне статистичке податке о криминалитету у Сједињеним Амер. Државама. Он тврди да тамо дневно погине просечно 30 људи. Преступништва по Веровом рачуну стају годишње Сједињене Амер. Државе невероватну суму од 275 милијуна фунти штерлинга, што чини *око 19 милијуна дин. дневно.*

Узрок толикој несигурности може се потражити само у изборном систему полицијских органа. По провинцијама Сев. Амер. Држава полицијске службенике бира народ. Тај начин избора и чини да је безбедност ништавна. У страху, да приликом нових избора могу пропасти, полицијски службеници не држе се строго при-

мене закона и на многа кривична дела прогледају кроз прсте. Три четвртине крађа и мањих преступа пропусте се без суђења, само по жељи полицијских тамничара!

Због оволике несигурности и „вере“ у савесност полицијских органа, приватни организују друштва за борбу са злочинцима. Тако су јувелири северо-американских држава установили своју истражну полицију, коју скупо плаћају. То су исто урадили и банкарни, железничка друштва, гостионичари, трговци и др.

Вер тврди још, да, од 10.000 убиства, једва се пронађе 2% криваца! У неким се државама спушта проценат чак на 1%!!

Колико су у том погледу Сјед. Амер. Државе изостале од европских држава, види се из ових статистичких података: у Немачкој од 100 убиства пронађе се 98% злочинаца; у Италији 77%; у Шпанији 85%; у Француској 61%; у Енглеској 50% — према 2% у Сјед. Амер. Државама.

Увођење дактилоскопије код истражних власти у Русији — Под утицајем сјајних резултата дактилоскопије у случајевима кад је на месту извршеног дела нађен траг од прстију, руски министар правде образовао је нарочиту комисију под председништвом бив. министра Вревкина, да проучи стварну вредност дактилоскопије, како би је могао увести код истражних власти.

Комисија је у своме реферату препоручила дактилоскопију као најсавршенију методу

за утврђивање идентичности и предложила: да се установе нарочита одељења (бирои) за фотографију и испитивање нађених отисака на месту извршеног кривичног дела, с тим, да та одељења буду под непосредном контролом судских иследних власти. Комисија је нагласила потребу да се дактилоскопија примени и на друге случајеве.

Изгледа, да ћемо ми још дуго чекати, док се надлежни реше да се ова јевтина и корисна новина и код нас примени.

Мајорица као одгајивач и дресер полицијског пса — На овогодишњем интернационалном надметању полицијских паса у Бечу, о коме је било говора у нашем листу, привела је и мајорица г-ђа Фајл свога полицијског пса ради конкурисања.

Њен је полицијски пас том приликом добио пет награда. Г-ђа Фајл је изјавила, да је у свако доба готова да стави на расположење свога пса полицији, ако би потреба захтевала, и да је чак готова да и сама лично приведе пса за истраживање каквог криминала.

То је прва жена у Аустрији, која се посветила овоме интересантном и корисном спорту.

Међународно удружење за кажњавање — Угарски одбор међународног удружења за кажњавање, држао је пре кратког времена седницу у сали угарске академије наука.

На тој седници држао је веома интересантно предавање о *ојштој ојасности* Д-р Франц Пекарија, заступник Главног Шефа Полиције, један од веома

интелигентних пештанских полицајаца и Д-р Јене Балоба, професор Универзитета такође о истој теми.

Они су наводили примере, како се данашње модерно законодавство труди, да друштво опрости од потпуно покварених индивидуа или на свагда или за веома дуго време. Професор Балоба објашњавао је текст једног енглеског параграфа из кривичног поступка од 1908. године. Тај параграф, на име, даје опширно упутство судији, да при изрицању пресуде унапред треба да предвиди, шта има да буде с кривцем, за кога се мање више држи, да се неће поправити после издржане казне. По том параграфу таквог би човека могли држати у затвору од 5—10 година.

Друга алинеја тога параграфа предвиђа кога треба подврћи овој казни и гласи: „онај, који је од своје 16—18 године био већ три пута кажњаван и од тога доба води непрестано неуредан и такав живот, који мора да дође у супрот са законима, и онај, који је већ био оваквом превентивном мером кажњен“. —

Д-р Пекарија дели такве опасне индивидуе на две врсте: *урођене кривце* и *кривце, који љутем навике љостају такви*. Поред њих предвиђа он још и једну трећу групу, у коју убраја индивидуе с мањом душевном способношћу као и умоболне.

Своја разлагања пропратио је многим примерима из своје праксе.

Још је говорио о скитницама и анархистима као лицима,

која су уопште опасна по друштво, па је прешао на питање о подизању општих радионица у казним заводима, као најјачеми најбољем средству за обезбеђење друштва од таквих лица.

Предавање Д-р Пекарија примили су полицијски чиновници и шира публика с великим допадањем.

Митинг у част признања заслуга једног полицијског чиновника — У енглеској вароши Глосестшајеру (Gloccestershire) одржан је 28. јуна ове године *митинг* у част шефа жандармеријског одреда (конштаблера) у провинцији, адмирала Хенрија Кристијана. Тај је митинг приређен поводом његовог праштања с полицијом и повлачења у миран — пензионарски живот.

Поред лепих говора одржаних од стране представника полиције и најотменијих грађана, њему је том приликом предат скупочени албум с позлаћеним корицама, украшен и његовом сликом. У албуму су исписане честитке свију представника власти и других класа, а међу њима и целокупне полиције, свију корпорација и многобројних отмених грађана из целе провинције. Честитке су биле пропраћене најлепшим речима и захвалношћу.

Он је скоро пола stoleћа служио у полицији.

Заиста ретко одликовање!

Жандармеријска рекрутна школа у Цариграду — Јуна месеца прошле године установљена је жандармеријска школа и у Цариграду. У њој је било предавања и за офицере.

Школу је посећивало : 80 официра, 60 официрских кандидата, 80 шефова стражарница и 800 жандарма.

Потреба за образованим полицијским органима, као што се види, осећа се свуда, па чак и у Турској.

Женскиње детективи — У Америци по великим радњама употребљавају се женскиње као детективи, којима је дужност, да мотре на публику да не краде.

Оне ту своју дужност врше на веома неприметан начин. Као и сви купци и оне купују извесне ствари, али при томе више гледају на прсте осталих особа него на робу коју купују.

Купљену робу ови детективи потом врате радњи и приме новац натраг. Примећеног крадљивца оне пусте да се удали из радње, па га тек онда достављају коме треба, да не би ни персонал у радњи сазнао да су оне детективи.

Уредништво прима огласе
